

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

XVI SIMPOZIJUM O ZAŠTITI BILJA
Zbornik rezimea radova

Zlatibor, 22-25. novembar 2021. godine

XVI SIMPOZIJUM O ZAŠTITI BILJA, Zlatibor, 22-25. novembar 2021. godine

NAUČNI ODBOR

Dejan Marčić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd - predsednik

Članovi:

Dragana Božić, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd

Katarina Gašić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd

Mila Grahovac, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad

Darko Jevremović, Institut za voćarstvo, Čačak

Goran Jokić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd

Petar Kljajić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd

Ivan Milenković, Univerzitet u Beogradu, Šumarski fakultet, Beograd

Željko Milovac, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad

Milan Radivojević, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd

Danijela Ristić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd

Milena Simić, Institut za kukuruz „Zemun Polje”, Beograd

Mira Starović, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd

Milan Stević, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd

Brankica Tanović, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd

Ivana Vico, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd

Slavica Vuković, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad

ORGANIZACIONI ODBOR

Dragica Brkić, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, predsednik

Članovi:

Goran Aleksić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd

Aleksa Obradović, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu

Sanja Lazić, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

Goran Delibašić, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu

Radivoje Jevtić, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad

Dušanka Jerinić-Prodanović, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu

Katarina Jovanović-Radovanov, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu

Miloš Stepanović, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd

Dijana Eraković, Galenika-Fitofarmacija a.d, Beograd

Milan Sudimac, Agrosava d.o.o, Novi Beograd

Luka Matić, Agroarm d.o.o, Vrčin

Vesna Urošević, Agromarket d.o.o, Kragujevac

Nešo Vučković, Nufarm, Austria

Dušica Bojović, BASF Srbija d.o.o, Novi Beograd

Ivana Denić, Corteva Agriscience SRB d.o.o, Novi Sad

Vladimir Ljubičić, Bayer d.o.o, Novi Beograd

Goran Milošević, Delta Agrar, Novi Beograd

Izdavač	Društvo za zaštitu bilja Srbije, Nemanjina 6, 11080 Beograd
Za izdavača	dr Goran Aleksić
Urednik	dr Dejan Marčić
Štampa	KAKTUSPRINT, Beograd
Tiraž	50
	Beograd, 2021.

CIP – Katalogizacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd
632(048)

СИМПОЗИЈУМ о заштити биља (16; 2021; Златибор)

Zbornik rezimea radova/XVI simpozijum o zaštiti bilja, 22-25. novembar 2021. godine, [urednik Dejan Marčić]-Beograd:

Društvo za zaštitu bilja Srbije, 2021 (Beograd: Kaktusprint). 85 str.; 24 cm

Tiraž 50. -Registar.

ISBN 978-86-83017-38-6

а)Биљке – Заштита – Апстракти

COBISS.SR-ID 50455817

PROGRAM XVI SIMPOZIJUMA O ZAŠTITI BILJA

Ponedjeljak, 22. 11. 2021.

16⁰⁰-20⁰⁰	REGISTRACIJA UČESNIKA
18⁰⁰-20⁰⁰	Postavljanje postera i probe prezentacija
19⁰⁰-20⁰⁰	Koktel dobrodošlice

Utorak, 23. 11. 2021.

8⁰⁰-17⁰⁰	REGISTRACIJA UČESNIKA
10⁰⁰-11⁰⁰	OTVARANJE SAVETOVANJA I POZDRAVNE REČI Predstavljajući: Goran Aleksić, Dragica Brkić, Dejan Marčić
11⁰⁰-12¹⁵	PREDAVANJA PO POZIVU Predstavljajući: Goran Aleksić, Dragica Brkić, Dejan Marčić
11 ⁰⁰ -11 ³⁰	Aleksa Obradović, Jelena Menković, Anđelka Prokić, Milan Ivanović, Nevena Zlatković, Katarina Gašić: NOVI TRENDOWI U BIOLOŠKOJ KONTROLI FITOPATOGENIH BAKTERIJA <i>(predavanje po pozivu)</i>
11 ³⁰ -12 ⁰⁰	Slavica Vuković, Sanja Lazić, Dragana Šunjka, Antonije Žunić: KVALITET RADNIH TEČNOSTI PESTICIDA I NEPESTICIDNIH JEDINJENJA U FUNKCIJI EFIKASNE PRIMENE <i>(predavanje po pozivu)</i>
12 ⁰⁰ -12 ¹⁵	Diskusija
12 ¹⁵ -12 ³⁰	Pauza za kafu i razgledanje postera
12³⁰-13⁴⁵	BIOLOGIJA I EKOLOGIJA BILJNIH PATOGENA Predstavljajući: Aleksa Obradović, Mila Grahovac
12 ³⁰ -12 ⁵⁰	Aleksandra Bulajić, Mirko Ivanović, Goran Aleksić, Brankica Tanović, Vera Stojšin, Radivoje Jevtić, Slavica Stanković, Ivan Milenković: RAZVOJ BILJNE MIKOLOGIJE U SRBIJI <i>(uvodno predavanje)</i>
12 ⁵⁰ -13 ¹⁰	Vojislav Trkulja: TAKSONOMIJA I IDENTIFIKACIJA VRSTA RODA <i>Colletotrichum</i> – PROŠLOST, SADAŠNJOST I PERSPEKTIVE <i>(uvodno predavanje)</i>
13 ¹⁰ -13 ²⁰	Sanja Marković, Slaviša Stanković, Aleksandra Jelušić, Renata Iličić, Tatjana Popović: NOVIJA PROUČAVANJA CRNE NOGE KROMPIRA U SRBIJI
13 ²⁰ -13 ³⁰	Katarina Gašić, Nevena Zlatković, Goran Aleksić: <i>Pseudomonas syringae</i> - PROUZROKOVAČ BAKTERIOZNOG RAKA BOROVNICE U SRBIJI
13 ³⁰ -13 ⁴⁵	Diskusija
13⁴⁵-15⁰⁰	Pauza za ručak
15⁰⁰-16¹⁵	BIOLOGIJA I EKOLOGIJA BILJNIH PATOGENA Predstavljajući: Darko Jevremović, Nevena Zlatković
15 ⁰⁰ -15 ²⁰	Andrea Kosovac, Živko Čurčić, Jelena Stepanović, Emil Rekanović, Michael Kube, Bojan Duduk: GUMOZA ŠEĆERNE REPE: DUGO POZNATA, ALI NEDAVNO RAZJAŠNJENA BOLEST <i>(uvodno predavanje)</i>
15 ²⁰ -15 ⁴⁰	Darko Jevremović, Aleksandar Leposavić, Bojana Vasiljević, Nemanja Miletić: UTICAJ VIRUSA MRLJAVOSTI LISTA MALINE (<i>Raspberry leaf blotch emaravirus</i>) NA PLODOVE MALINE SORTE WILLAMETTE <i>(uvodno predavanje)</i>
15 ⁴⁰ -16 ⁰⁰	Nevena Zlatković, Katarina Gašić, Anđelka Prokić, Nemanja Kuzmanović, Milan Ivanović, Aleksa Obradović: <i>Acidovorax citrulli</i> - NOVA SAZNANJA O POPULACIJI POREKLOM IZ SRBIJE I POTENCIJALNO ŠIREM KRUGU DOMAĆINA <i>(uvodno predavanje)</i>
16 ⁰⁰ -16 ¹⁰	Mira Vojvodić, Brankica Tanović, Petar Mitrović, Ivana Vico, Aleksandra Bulajić: <i>Waitea circinata</i> var. <i>zeae</i> - PROUZROKOVAČ TRULEŽI KORENA KUPUSA I

	ULJANE REPICE U SRBIJI
16 ¹⁰ -16 ²⁰	Tamara Popović, Jelena Menković, Marija Pantelić, Aleksa Obradović: IDENTIFIKACIJA <i>Xanthomonas euvesicatoria</i> – PROUZROKOVAČA BAKTERIOZNE PJEKAVOSTI PAPRIKE (<i>Capsicum annuum</i>) U CRNOJ GORI
16 ²⁰ -16 ³⁰	Dušan Jovanović, Dragan Karadžić, Slobodan Milanović, Ivan Milenković: TOLERANTNOST SUBPOPULACIJA BELOG JASENA SA PODRUČJA JASTREPCA NA PATOGENU GLJIVU <i>Hymenoscyphus fraxineus</i>
16 ³⁰ -16 ⁴⁰	Ivan Milenković, Slobodan Milanović, Dušan Jovanović, Dragan Karadžić: PATOGENA GLJIVA <i>Neonectria punicea</i> NIJE AGRESIVNA PREMA PODMLATKU BELOG JASENA
16 ⁴⁰ -17 ⁰⁰	Diskusija
17 ⁰⁰ -17 ³⁰	Pauza za kafu i razgledanje postera
17 ³⁰ -20 ⁰⁰	PREZENTACIJE POMAŽUĆIH ČLANOVA DRUŠTVA Predsedavajući: Uroš Vojinović, Marta Loc
17 ³⁰ -18 ¹⁰	GALENIKA - FITOFARMACIJA
18 ¹⁰ -18 ⁴⁰	AGROMARKET
18 ⁴⁰ -19 ⁰⁰	AGROSAVA
19 ⁰⁰ -19 ¹⁰	AGROARM
19 ¹⁰ -19 ²⁰	SYNGENTA
19 ²⁰ -19 ³⁰	HI ŽUPA
20 ³⁰ -	SKUPŠTINA DRUŠTVA ZA ZAŠTITU BILJA

Sreda, 24. 11. 2021.

8 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	REGISTRACIJA UČESNIKA
10 ⁰⁰ -11 ³⁰	BIOLOGIJA I EKOLOGIJA ŠTETOČINA I KOROVA Predsedavajući: Petar Kljajić, Bojan Konstantinović
10 ⁰⁰ -10 ²⁰	Dušanka Jerinić-Prodanović, Anđa Radonjić, Dragica Smiljanić, Milica Črkić Matijević: PRAĆENJE LETA I RASPROSTRANJENOSTI ORAHOVE MUVE <i>Rhagoletis completa</i> (Cresson, 1929) (Diptera: Tephritidae) U SRBIJI (uvodno predavanje)
10 ²⁰ -10 ⁴⁰	Aleksandra Savić, Jovan Lazarević, Ana Mileusnić: ZASTUPLJENOST <i>Polygonum aviculare</i> L., <i>Setaria viridis</i> L. I <i>Chenopodium album</i> L. U USLOVIMA KOMPETICIJE <i>Ambrosia artemisiifolia</i> L. I <i>Ambrosia trifida</i> L. (uvodno predavanje)
10 ⁴⁰ -10 ⁵⁰	Dragan Vajgand: DINAMIKA POJAVE BRAON MRAMORASTE STENICE (<i>Halyomorpha halys</i>) TOKOM 2020. I 2021. GODINE U BAČKOJ
10 ⁵⁰ -11 ⁰⁰	Petar Kljajić, Ivana Jovičić, Goran Andrić, Marijana Pražić Golić: REZULTATI PREGLEDA USKLADIŠTENE PŠENICE I KUKURUZA NA PRISUSTVO KARANTINSKE ŠTETOČINE <i>Trogoderma granarium</i> Everts (Coleoptera: Dermestidae)
11 ⁰⁰ -11 ¹⁰	Bojan Stojnić, Katarina Mladenović, Biljana Vidović: BRZE TEHNIKE IZDVAJANJA I IZRADE PREPARATA GRINJA
11 ¹⁰ -11 ³⁰	Diskusija
11 ³⁰ -11 ⁴⁵	Pauza za kafu i razgledanje postera
11 ⁴⁵ -12 ⁴⁵	BIOLOGIJA I EKOLOGIJA ŠTETOČINA I KOROVA Predsedavajući: Petar Kljajić, Bojan Konstantinović
11 ⁴⁵ -11 ⁵⁵	Anđa Radonjić, Ivana Lalićević, Velemir Ninković, Olivera Petrović-Obradović: LET BILJNIH VAŠI U USEVIMA PŠENICE U JESENJEM PERIODU
11 ⁵⁵ -12 ⁰⁵	Olivera Petrović-Obradović, Igor Nevenkić: <i>Myzus mumecola</i> (Hemiptera: Aphididae) - NOVA ŠTETOČINA KAJSIJE U SRBIJI
12 ⁰⁵ -12 ¹⁵	Ivana Jovičić, Jovana Jovanović, Petar Kljajić, Ivan Stevanović, Olivera Petrović-Obradović: DIVERZITET I AKTIVNOST BILJNIH VAŠI (Hemiptera: Aphididae), POTENCIJALNIH VEKTORA VIRUSA ŠARKE ŠLJIVE, U ZASADIMA NEKTARINE
12 ¹⁵ -12 ²⁵	Bojan Konstantinović, Nataša Samardžić, Milena Popov, Tijana Stojanović: INVAZIVNI KOROVI NA KANALSKOJ MREŽI VOJVODINE
12 ²⁵ -12 ³⁵	Osman Mujezinović, Emsud Selman, Mirza Dautbašić, Sead Ivojević: BIONOMIJA I

	ŠTETNO DJELOVANJE SMRČINE OSE LISTARICE <i>Pristiphora abietina</i> (Hymenoptera, Tenthredinidae) NA PODRUČJU BOSNE I HERCEGOVINE
12 ³⁵ -12 ⁵⁰	Diskusija
13 ⁰⁰ -13 ⁴⁵	AKTIVNOSTI UPRAVE ZA ZAŠTITU BILJA MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE REPUBLIKE SRBIJE Predsedavajući: Nebojša Milosavljević
13 ⁴⁵ -15 ⁰⁰	Pauza za ručak
15 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	PREZENTACIJA PUBLIKACIJA I PROJEKATA Predsedavajući: Brankica Tanović, Ivana Vico
15 ⁰⁰ -15 ¹⁰	Jasminka Milivojević, Novica Miletić: BOROVNICA (promoter: Goran Aleksić)
15 ¹⁰ -15 ²⁰	Slobodan Cerović, Milovan Korać, Jelena Ninić Todorović, Branislava Gološin, Radosav Sekulić, Dragan Vajgand, Alessandro Rovesi, Sandra Bijelić: LESKA (promoter: Olivera Petrović-Obradović)
15 ²⁰ -15 ³⁰	Dragan Karadžić, Ivan Milenković: ŠUMSKA FITOPATOLOGIJA-PRIRUČNIK SA PRAKTIKUMOM (promoter: Aleksa Obradović)
15 ³⁰ -15 ⁴⁰	Ivana Vico, Nataša Duduk: POSTŽETVENA PATOLOGIJA (promoter: Aleksa Obradović)
15 ⁴⁰ -15 ⁵⁰	Brankica Tanović, Philippe Nicot, Viktor Dolzhenko, Dejan Marčić (Eds.) UNDERSTANDING PESTS AND THEIR CONTROL AGENTS AS THE BASIS FOR INTEGRATED PLANT PROTECTION - PROCEEDINGS OF THE 8th CONGRESS ON PLANT PROTECTION (promoter: Petar Kljajić)
15 ⁵⁰ -16 ⁰⁵	Katarina Gašić, Nemanja Kuzmanović, Nevena Zlatković, Slobodan Kuzmanović: INSIGHTS INTO THE MICROBIOME OF CROWN GALL TUMORS ON DIFFERENT PLANTS IN SERBIA – MICROS
16 ⁰⁵ -16 ²⁰	Brankica Tanović, Saskia J.G. Houben, Vincent V. Michel, Harm Brinks: BEST4SOIL - EVROPSKI PROJEKAT ZA UNAPREĐENJE ZDRAVLJA ZEMLJIŠTA
16 ²⁰ -16 ³⁵	Goran Malidža, Snežana Savčić-Petrić, Uroš Delić: REZULTATI ISTRAŽIVANJA O PONAŠANJU KORISNIKA SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA U REPUBLICI SRBIJI
16 ³⁵ -17 ⁰⁰	Pauza za kafu i razgledanje postera
17 ⁰⁰ -20 ⁰⁰	PREZENTACIJE POMAŽUĆIH ČLANOVA DRUŠTVA Predsedavajući: Jovana Hrustić, Milan Brankov
17 ⁰⁰ -17 ³⁰	AGROMARKET
17 ³⁰ -17 ⁵⁰	AGROSAVA
17 ⁵⁰ -18 ¹⁰	BAYER
18 ¹⁰ -18 ⁵⁰	NUFARM
20 ³⁰ -	SVEČANA VEČERA

Četvrtak, 25. 11. 2021.

10 ⁰⁰ - 11 ³⁰	BIOLOŠKA I INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA Predsedavajući: Danijela Ristić, Milan Ivanović
10 ⁰⁰ -10 ²⁰	Vasiljka Dragić, Dragana Miljaković, Jelena Marinković, Slobodan Vlajić, Aleksandra Bulajić, Mira Vojvodić, Jelena Menković, Anđelka Prokić, Aleksa Obradović, Milan Ivanović: ANTAGONISTIČKI POTENCIJAL <i>Bacillus</i> spp. PREMA PROUZROKOVAČU SIVE TRULEŽI PARADAJZA (<i>Botrytis cinerea</i>) I UTICAJ NA KLIJAVOST I MORFOLOŠKE PARAMETRE KLIJANACA (<i>uvodno predavanje</i>)
10 ²⁰ -10 ³⁰	Radivoje Jevtić, Vesna Župunski, Mirjana Lalošević, Branka Orbović: RAZLIKE U REAKCIJI OSETLJIVIH SORTI PŠENICE NA ŽUTU I LISNU RĐU U PROMENLJIVIM AGRO-EKOLOŠKIM USLOVIMA
10 ³⁰ -10 ⁴⁰	Nataša Samardžić, Bojan Konstantinović, Milena Popov: EFEKAT METANOLNOG EKSTRAKATA KOROVSKIH VRSTA <i>Abutilon theophrasti</i> I <i>Xanthium</i>

	strumarium NA PRINOS USEVA SOJE I KUKURUZA
10 ⁴⁰ -10 ⁵⁰	Mara Tabaković-Tošić, Marija Milosavljević, Danilo Furtula: PRISUTNOST U ZEMLJIŠTU I INFEKTIVNOST <i>Entomophaga maimaiga</i> DESET GODINA POSLE NJENOG DETEKTOVANJA U MIKOFLORI LIŠĆARSKIH SASTOJINA BEOGRADSKOG I VALJEVSKOG REGIONA
10 ⁵⁰ -11 ⁰⁰	Marina Dervišević, Nikola Đorđević, Isidora Knežević, Nenad Trkulja, Anja Milosavljević, Snežana Đorđević: EFIKASNOST AUTOHTONIH BAKTERIJSKIH IZOLATA U SUZBIJANJU <i>Sclerotinia sclerotiorum</i>
11 ⁰⁰ -11 ¹⁰	Goran Andrić, Nikola Đukić, Marijana Pražić Golić, Petar Kljajić, Anda Radonjić: EFEKTIVNOST KLOPKI SA MAMCIMA OD PŠENIČNIH MEKINJA ZA SKLADIŠNE ŠTETOČINE
11 ¹⁰ -11 ³⁰	Diskusija
11 ³⁰ -11 ⁴⁵	Pauza za kafu i razgledanje postera
11 ⁴⁵ -13 ⁰⁰	PRIMENA PESTICIDA - EFEKTI I PROBLEMI Predsedavajući: Slavica Vuković, Milan Stević
11 ⁴⁵ -12 ⁰⁵	Tanja Blažić, Strahinja Nešić, Svetlana Milanović, Bojan Stojnić, Goran Jokić: OSETLJIVOST SIVOG PACOVA (<i>Rattus norvegicus</i>) NA KOMBINACIJE ANTIKOAGULANATA PRVE I DRUGE GENERACIJE <i>(uvodno predavanje)</i>
12 ⁰⁵ -12 ²⁵	Dragana Šunjka, Sanja Lazić, Slavica Vuković: RIZICI PRIMENE PESTICIDA I NJIHOV UTICAJ NA ŽIVOTNU SREDINU <i>(uvodno predavanje)</i>
12 ²⁵ -12 ³⁵	Milan Brankov, Milena Simić, Miloš Rajković, Miodrag Tolimir, Vesna Dragičević: UTICAJ NISKIH DOZA NIKOSULFURONA I MEZOTRIONA NA USEVE U KOJIMA SE NE PRIMENJUJU
12 ³⁵ -12 ⁴⁵	Petar Kljajić, Predrag Milovanović, Goran Andrić, Marijana Pražić Golić, Ivana Jovičić, Željko Milovac, Filip Franeta: OSETLJIVOST POPULACIJA <i>Brassicogethes aeneus</i> (F.) (Coleoptera, Nitidulidae) NA INSEKTICIDE: REZULTATI TESTIRANJA 2021. GODINE
12 ⁴⁵ -12 ⁵⁵	Aleksandar Sedlar, Aleksandra Paroški, Vladimir Višacki, Stanko Kerkez, Dejan Paroški, Rajko Bugarin, Filip Vasić: NOVE TEHNOLOGIJE APLIKACIJE PESTICIDA I VARIJABILNA APLIKACIJA
12 ⁵⁵ -13 ⁰⁵	Vladimir Višacki, Aleksandar Sedlar, Milena Marčić, Boško Jezerkić, Jan Turan, Veljko Šarac, Lazar Pavlović: VARIJABILNA APLIKACIJA PESTICIDA NA OSNOVU POTENCIJALA INFESTACIJE BOLESTI U USEVIMA PŠENICE I ŠEĆERNE REPE
13 ⁰⁵ -13 ¹⁵	Diskusija
13 ¹⁵	ZATVARANJE SIMPOZIJUMA Predsedavajući: Goran Aleksić, Dragica Brkić, Dejan Marčić

POSTERI	
BIOLOGIJA I EKOLOGIJA BILJNIH PATOGENA	
1.	<i>Podosphaera aphanis</i> NOVI PATOGEN KUPINE U SRBIJI Mira Vojvodić, Miloš Stevanović, Stefan Kovačević, Goran Aleksić, Svetlana Živković, Aleksandra Bulajić
2.	DETERMINACIJA HAPLOTIPA SOJEVA <i>Xanthomonas arboricola</i> pv. <i>pruni</i> POREKLOM SA BRESKVE I KAJSIJE U SRBIJI Tatjana Popović, Aleksandra Jelušić, Predrag Milovanović, Sanja Marković, Milan Blagojević, Renata Iličić
3.	MOLEKULARNA KARAKTERIZACIJA <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>morsprunorum</i> POREKLOM SA TREŠNJE I ŠLJIVE U SRBIJI Aleksandra Jelušić, Tatjana Popović, Sanja Marković, Milan Blagojević, Ferenc Bagi, Renata Iličić
4.	PROUZROKOVAČI TRULEŽI PLODOVA BRESKVE NAKON BERBE Jovana Hrustić, Milica Mihajlović, Brankica Tanović
5.	DETEKCIJA <i>Erwinia amylovora</i> PRIMENOM LOOP-MEDIATED ISOTHERMAL AMPLIFICATION (LAMP) METODE Milan Ivanović, Anđelka Prokić, Jelena Menković, Katarina Gašić, Nevena Zlatković, Aleksa Obradović

6.	KARAKTERIZACIJA IZOLATA VIRUSA BRONZAVOSTI PARADAJZA KOJI ZARAŽAVAJU SORTE SA <i>Sw-5b</i> GENOM OTPORNOSTI Branka Petrović, Katarina Zečević, Goran Delibašić, Branka Krstić, Ivana Stanković
7.	POJAVA <i>Botrytis cinerea</i> PROUZROKOVAČA SIVE TRULEŽI PARADAJZA U REPUBLICI MAURICIJUS Nooreen Mamode Ally, Huda Neetoo, Mala Ranghoo-Sanmukhiya, Shane Hardowar, Vivian Vally, Arty Bunwaree, Fazal Maudarbaccus, Teresa Ann Coutinho, Mira Vojvodić, Aleksandra Bulajić
8.	POJAVA <i>Macrophomina phaseolina</i> PROUZROKOVAČA UGLJENASTE TRULEŽI KRTOLA KROMPIRA U REPUBLICI MAURICIJUS Sandaya Takooree, Huda Neetoo, Mala Ranghoo-Sanmukhiya, Jacquie van de Waals, Mira Vojvodić, Aleksandra Bulajić
9.	PRISUSTVO FITOPATOGENIH GLJIVA IZ RODA <i>Alternaria</i> NA KUPUSU I KARFIOLU Nevena Nagl, Petar Mitrović, Milada Isakov
10.	IDENTIFIKACIJA SOJEVA <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>pisi</i> IZOLOVANIH IZ OZIMOG PROTEINSKOG GRAŠKA Milana Đurica, Jelena Menković, Dalibor Živanov, Aleksa Obradović
11.	TOKSIGENI KAPACITET IZOLATA <i>Aspergillus flavus</i> SA KUKURUZA POREKLOM IZ SRBIJE Dragana Budakov, Marta Loc, Vanja Vlajkov, Jovana Grahovac, Ivana Pajčin, Dragan Milić, Tihomir Novaković, Mila Grahovac
BIOLOGIJA I EKOLOGIJA ŠTETOČINA I KOROVA	
12.	PRVI NALAZ MEDITERANSKE VOĆNE MUVE <i>Ceratitis capitata</i> (Wiedemann, 1824) (Diptera: Tephritidae) U SRBIJI Dušanka Jerinić-Prodanović, Anđa Radonjić, Dragica Smiljanić, Milica Čkrkić Matijević
13.	MIGRATORNO PONAŠANJE RAZVOJNIH STADIJUMA <i>Pulvinaria vitis</i> (L.) (Hemiptera: Coccidae) NA VINOVOJ LOZI Marija Simonović, Draga Graora, Marjan Kuželka, Violeta Đukić
14.	<i>Phyllocnistis vitegenella</i> Clemens (Lepidoptera: Gracillariidae) ŠTETOČINA VINOVE LOZE NA PODRUČJU SRBIJE Draga Graora, Marija Simonović, Bojana Milutinović, Sofija Šiljković
15.	UTICAJ MEŠAVINE SORTI PŠENICE NA BROJNOST BILJNIH VAŠI Anđa Radonjić, Ivana Lalićević, Olivera Petrović-Obradović, Velemir Ninković
16.	ANALIZA DINAMIKE LETA LEPTIRA <i>Helicoverpa armigera</i> I <i>Autographa gamma</i> TOKOM 2019, 2020 I 2021. GODINE U BAČKOJ Dragan Vajgand
17.	PRIOLOG POZNAVANJU ŠTETNIH LEPTIRA NACIONALNOG PARKA KOPAONIK Stojanović V. Dejan
18.	RASPROSTRANJENOST I STATUS HRASTOVE STRIŽIBUBE, <i>Cerambyx cerdo</i> L. (Coleoptera: Cerambycidae), U ZAGREBAČKOJ ŽUPANIJI Tatjana Masten-Milek, Mladen Šimala, Maja Pintar
19.	BIOEKOLOŠKA ISTRAŽIVANJA ZLATICE LJILJANA <i>Liliocerus lili</i> Scopoli (Coleoptera; Chrysomelidae) U BOSNI I HERCEGOVINI Mirjana Brzica
20.	PRIMENA ETIL ACETATA ZA ANESTEZIRANJE I UBIJANJE PUŽEVA I GOLACA Bojan Stojnić, Goran Jokić, Tanja Blažić, Božidar Rašković
21.	ZDRAVSTVENO STANJE VEGETACIJE UNIVERZITETSKOG PARKA U NOVOM SADU Lazar Pavlović, Emina Mladenović, Vanja Vuksanović, Milena Lakićević, Ksenija Hiel, Saša Orlović
BIOLOŠKA I INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA	
22.	PRISUSTVO LISNE BUBE AMBROZIJE <i>Ophraella communa</i> (Coleoptera: Chrysomelidae) U SRBIJI Olivera Petrović-Obradović, Dragica Smiljanić, Milica Čkrkić Matijević, Tamara Krtinić
23.	<i>Ophraella communa</i> – AMBROZIJIN LISTOJED, PRVI NALAZ I RASPROSTRANJENOST U REPUBLICI SRPSKOJ Vesna Vidović, Radijana Đekanović, Jovana Žunić, Biljana Kelečević, Snježana Hrnčić, Branimir Nježić
24.	ZNAČAJ I BROJNOST PARAZITOIDA INVAZIVNIH BRUHINA (Coleoptera: Chrysomelidae; Bruchinae) LEGUMINOZA STABLAŠICA U REPUBLICI SRBIJI

	Renata Gagić-Serdar, Miroslava Marković, Mara Tabaković-Tošić, Zoran Poduška, Ljubinko Rakonjac
25.	NOVI NALAZI ENTOMOPATOGENIH NEMATODA U SRBIJI I REPUBLICI SRPSKOJ Nikola Grujić, Stefani Tepić, Anica Živković, Miloš Vasić, Branimir Nježić
26.	ETARSKA ULJA I HIDROLATI KAO INHIBITORI RAZVOJA PROUZROKOVAČA FUZARIOZNE TRULEŽI JABUKE Mladen Petreš, Milica Aćimović, Marta Loc, Tatjana Dudaš, Dimitrije Jovanović, Dragana Budakov, Vera Stojšin, Mila Grahovac
27.	PRIMENA SMEŠE MLEČNO-KISELINSKIH I FOTOTROFNIH BAKTERIJA I KVASACA U SUZBIJANJU PATOGENA PARADAJZA I PAPRIKE Danijela Ristić, Ivan Vučurović, Goran Aleksić, Mira Starović
28.	ANTIFUNGALNI EFEKAT HITOSANA PREMA <i>Talaromyces minioluteus</i> IN VITRO Svetlana Živković, Danijela Ristić, Mira Starović, Goran Aleksić, Stefan Stošić
29.	ANTAGONISTIČKA AKTIVNOST BAKTERIJSKIH IZOLATA RODA <i>Bacillus</i> PREMA <i>Botrytis cinerea</i> Nikola Đorđević, Marina Dervišević, Isidora Knežević, Nenad Trkulja, Anja Milosavljević, Snežana Đorđević
30.	OSETLJIVOST IMAGA PIRINČANOG ŽIŠKA NA EKSTREMNE TEMPERATURE Marijana Pražić Golić, Goran Andrić, Petar Kljajić
31.	EFEKAT PRIMENE SOJEVA <i>Bacillus</i> sp. NA OTPORNOST BILJAKA PARADAJZA PREMA <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>tomato</i> Jelena Menković, Milana Đurica, Milan Ivanović, Anđelka Prokić, Danka Matijašević, Milan Kojić, Aleksa Obradović
32.	ZAKOROVLJENOST KUKURUZA U EKSTENZIVNOM, KONVENCIONALNOM I ODRŽIVOM SISTEMU GAJENJA Milena Simić, Marija Pejović, Željko Dolijanović, Milan Brankov, Vesna Dragičević
	PRIMENA PESTICIDA - EFEKTI I PROBLEMI
33.	OSETLJIVOST IZOLATA <i>Colletotrichum acutatum</i> NA TEBUKONAZOL, FLUDIOKSONIL, PROHLORAZ I TIOFANAT-METIL IN VITRO Nađa Milutinović, Uroš Vojinović, Staša Koprivica, Maja Živanović, Tanja Vasić, Milan Stević
34.	EFEKTI RAZLIČITIH FUNGICIDA U SUZBIJANJU PROUZROKOVAČA PEPELNICE JABUKE (<i>Podosphaera leucotricha</i>) Uroš Vojinović, Nađa Milutinović i Milan Stević
35.	TOKSIČNOST RAZLIČITIH JEDINJENJA BAKRA NA PORAST MICELIJE <i>Cercospora beticola</i> Stefan Kovačević, Anja Milosavljević, Nenad Trkulja
36.	MOGUĆNOST PRIMENE INSEKTICIDA ZA SUZBIJANJE KRVAVE VAŠI (<i>Eriosoma lanigerum</i>) NA JABUCI Novica Miletić, Nenad Tamaš, Marko Sretenović
37.	PELARGONIJSKA KISELINA - NOVI HERBICID NA NAŠEM TRŽIŠTU Dragana Marisavljević, Biljana Pavlović
38.	UTICAJ PENDIMETALINA NA ZASTUPLJENOST MIKROBNIH POPULACIJA U ZEMLJIŠTU Amer Sunulahpašić, Saud Hamidović, Teofil Gavrić, Vera Karličić, Monika Stojanova, Blažo Lalević
39.	ODREĐIVANJE OSTATAKA PESTICIDA U PLODOVIMA MALINE LC-MS/MS TEHNIKOM Bojana Špirović Trifunović, Nađa Milutinović, Uroš Vojinović, Milan Stević, Dragica Brkić

Sadržaj

Predavanje po pozivu	Str.
NOVI TRENDOVI U BIOLOŠKOJ KONTROLI FITOPATOGENIH BAKTERIJA.....	9
KVALITET RADNIH TEČNOSTI PESTICIDA I NEPESTICIDNIH JEDINJENJA U FUNKCIJI EFIKASNE PRIMENE.....	9
<u>BIOLOGIJA I EKOLOGIJA BILJNIH PATOGENA</u>	
RAZVOJ BILJNE MIKOLOGIJE U SRBIJI.....	11
TAKSONOMIJA I IDENTIFIKACIJA VRSTA RODA <i>Colletotrichum</i> – PROŠLOST, SADAŠNJOST I PERSPEKTIVE.....	12
GUMOZA ŠEĆERNE REPE: DUGO POZNATA, ALI NEDAVNO RAZJAŠNJENA BOLEST....	14
UTICAJ VIRUSA MRLJAVOSTI LISTA MALINE (raspberry leaf blotch emaravirus) NA PLODOVE MALINE SORTE WILLAMETTE.....	15
<i>Acidovorax citrulli</i> - NOVA SAZNAJNA O POPULACIJI POREKLOM IZ SRBIJE I POTENCIJALNO ŠIREM KRUGU DOMAĆINA	16
NOVIJA PROUČAVANJA CRNE NOGE KROMPIRA U SRBIJI.....	17
<i>Pseudomonas syringae</i> - PROUZROKOVAČ BAKTERIOZNOG RAKA BOROVNICE U SRBIJI.....	18
<i>Waitea circinata</i> var. <i>zeae</i> - prouzročivač truleži korena kupusa i uljane repice u Srbiji.....	19
IDENTIFIKACIJA <i>Xanthomonas euvesicatoria</i> – PROUZROKOVAČA BAKTERIOZNE PJEGAVOSTI PAPRIKE (<i>Capsicum annuum</i>) U CRNOJ GORI.....	20
TOLERANTNOST SUBPOPULACIJA BELOG JASENA SA PODRUČJA JASTREPCA NA PATOGENU GLJIVU <i>Hymenoscyphus fraxineus</i>	21
PATOGENA GLJIVA <i>Neonectria punicea</i> NIJE AGRESIVNA PREMA PODMLATKU BELOG JASENA.....	22
<u>BIOLOGIJA I EKOLOGIJA ŠTETOČINA I KOROVA</u>	
PRAĆENJE LETA I RASPROSTRANJENOSTI ORAHOVE MUVE <i>Rhagoletis completa</i> (Cresson, 1929) (Diptera: Tephritidae) U SRBIJI.....	23
ZASTUPLJENOST <i>Polygonum aviculare</i> L., <i>Setaria viridis</i> L. I <i>Chenopodium album</i> L. U USLOVIMA KOMPETICIJE <i>Ambrosia artemisiifolia</i> L. I <i>Ambrosia trifida</i> L.....	23
DINAMIKA POJAVE BRAON MRAMORASTE STENICE (<i>Halyomorpha halys</i>) TOKOM 2020. I 2021. GODINE U BAČKOJ.....	24
REZULTATI PREGLEDA USKLADIŠTENE PŠENICE I KUKURUZA NA PRISUSTVO KARANTINSKE ŠTETOČINE <i>Trogoderma granarium</i> Everts (Coleoptera: Dermestidae).....	25
BRZE TEHNIKE IZDVAJANJA I IZRADE PREPARATA GRINJA LET BILJNIH VAŠI U USEVIMA PŠENICE U JESENJEM PERIODU.....	26
LET BILJNIH VAŠI U USEVIMA PŠENICE U JESENJEM PERIODU.....	27
<i>Myzus mumecola</i> (Hemiptera: Aphididae) - NOVA ŠTETOČINA KAJSIJE U SRBIJI.....	28
DIVERZITET I AKTIVNOST BILJNIH VAŠI (Hemiptera: Aphididae), POTENCIJALNIH	

VEKTORA VIRUSA ŠARKE ŠLJIVE, U ZASADIMA NEKTARINE	28
INVAZIVNI KOROVI NA KANALSKOJ MREŽI VOJVODINE.....	29
BIONOMIJA ŠTETNO DJELOVANJE SMRČINE OSE LISTARICE <i>Pristiphora abietina</i> (Hymenoptera, Tenthredinidae) NA PODRUČJU BOSNE I HERCEGOVINE.....	30
<u>BIOLOŠKA I INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA</u>	
ANTAGONISTIČKI POTENCIJAL <i>Bacillus</i> SPP. PREMA PROUZROKOVAČU SIVE TRULEŽI PARADAJZA (<i>Botrytis cinerea</i>) I UTICAJ NA KLIJAVOST I MORFOLOŠKE PARAMETRE KLIJANACA.....	31
RAZLIKE U REAKCIJI OSETLJIVIH SORTI PŠENICE NA ŽUTU I LISNU RĐU U PROMENLJIVIM AGRO-EKOLOŠKIM USLOVIMA.....	32
EFEKAT METANOLNOG EKSTRAKATA KOROVSKIH VRSTA <i>Abutilon theophrasti</i> I <i>Xanthium strumarium</i> NA PRINOS USEVA SOJE I KUKURUZA.....	33
PRISUTNOST U ZEMLJIŠTU I INFEKTIVNOST <i>Entomophaga maimaiga</i> DESET GODINA POSLE NJENOG DETEKTOVANJA U MIKOFLORI LIŠĆARSKIH SASTOJINA BEOGRADSKOG I VALJEVSKOG REGIONA.....	33
EFIKASNOST AUTOHTONIH BAKTERIJSKIH IZOLATA U SUZBIJANJU <i>Sclerotinia</i> <i>sclerotiorum</i>	34
EFEKTIVNOST KLOPKI SA MAMCIMA OD PŠENIČNIH MEKINJA ZA SKLADIŠNE ŠTETOČINE.....	35
<u>PRIMENA PESTICIDA - EFEKTI I PROBLEMI</u>	
OSETLJIVOST SIVOG PACOVA (<i>Rattus norvegicus</i>) NA KOMBINACIJE ANTIKOAGULANATA PRVE I DRUGE GENERACIJE.....	36
RIZICI PRIMENE PESTICIDA I NJIHOV UTICAJ NA ŽIVOTNU SREDINU	37
UTICAJ NISKIH DOZA NIKOSULFURONA I MEZOTRIONA NA USEVE U KOJIMA SE NE PRIMENJUJU	38
OSETLJIVOST POPULACIJA <i>Brassicogethes aeneus</i> (F.) (Coleoptera, Nitidulidae) NA INSEKTICIDE: REZULTATI TESTIRANJA 2021. GODINE.....	38
NOVE TEHNOLOGIJE APLIKACIJE PESTICIDA I VARIJABILNA APLIKACIJA.....	39
VARIJABILNA APLIKACIJA PESTICIDA NA OSNOVU POTENCIJALA INFESTACIJE BOLESTI U USEVIMA PŠENICE I ŠEĆERNE REPE.....	41
<u>POSTER SEKCIJA</u>	
BIOLOGIJA I EKOLOGIJA BILJNIH PATOGENA	
<i>Podosphaera aphanis</i> NOVI PATOGEN KUPINE U SRBIJI.....	43
DETERMINACIJA HAPLOTIPA SOJEVA <i>Xanthomonas arboricola</i> pv. <i>pruni</i> POREKLOM SA BRESKVE I KAJSIJE U SRBIJI.....	44
MOLEKULARNA KARAKTERIZACIJA <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>morsprunorum</i> POREKLOM SA TREŠNJE I ŠLJIVE U SRBIJI.....	45
PROUZROKOVAČI TRULEŽI PLODOVA BRESKVE NAKON BERBE.....	46
DETEKCIJA <i>Erwinia amylovora</i> PRIMENOM LOOP-MEDIATED ISOTHERMAL AMPLIFICATION (LAMP) METODE	47
KARAKTERIZACIJA IZOLATA VIRUSA BRONZAVOSTI PARADAJZA KOJI ZARAŽAVAJU SORTE SA <i>Sw-5b</i> GENOM OTPORNOSTI.....	48
POJAVA <i>Botrytis cinerea</i> PROUZROKOVAČA SIVE TRULEŽI PARADAJZA U REPUBLICI MAURICIJUS.....	49
POJAVA <i>Macrophomina phaseolina</i> PROUZROKOVAČA UGLJENASTE TRULEŽI KRTOLA KROMPIRA U REPUBLICI MAURICIJUS.....	

PRISUSTVO FITOPATOGENIH GLJIVA IZ RODA <i>Alternaria</i> NA KUPUSU I KARFIOLU.....	50
IDENTIFIKACIJA SOJEVA <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>lisi</i> IZOLOVANIH IZ OZIMOG PROTEINSKOG GRAŠKA	50
TOKSIGENI KAPACITET IZOLATA <i>Aspergillus flavus</i> SA KUKURUZA POREKLOM IZ SRBIJE.....	51
BIOLOGIJA I EKOLOGIJA ŠTETOČINA I KOROVA	52
PRVI NALAZ MEDITERANSKE VOĆNE MUVE <i>Ceratitis capitata</i> (WIEDEMANN, 1824) (DIPTERA: TEPHRITIDAE) U SRBIJI.....	53
MIGRATORNO PONAŠANJE RAZVOJNIH STADIJUMA <i>Pulvinaria vitis</i> (L.) (Hemiptera: Coccidae) NA VINOVOJ LOZI	54
<i>Phyllocnistis vitegenella</i> Clemens (Lepidoptera: Gracillariidae) ŠTETOČINA VINOVE LOZE NA PODRUČJU SRBIJE.....	55
UTICAJ MEŠAVINE SORTI PŠENICE NA BROJNOST BILJNIH VAŠI.....	56
ANALIZA DINAMIKE LETA LEPTIRA <i>Helicoverpa armigera</i> I <i>Autographa gamma</i> TOKOM 2019, 2020. I 2021. GODINE U BAČKOJ.....	56
PRILOG POZNAVANJU ŠTETNIH LEPTIRA NACIONALNOG PARKA KOPAONIK. RASPROSTRANJENOST I STATUS HRASTOVE STRIZIBUBE, <i>Cerambyx cerdo</i> L. (Coleoptera: Cerambycidae), U ZAGREBAČKOJ ŽUPANJI	57
BIOEKOLOŠKA ISTRAŽIVANJA ZLATICE LJILJANA, <i>Lilioceris lili</i> Scopoli (Coleoptera; Chrysomelidae), U BOSNI I HERCEGOVINI.....	59
PRIMENA ETIL ACETATA ZA ANESTEZIRANJE I UBIJANJE PUŽEVA I GOLAČA .. ZDRAVSTVENO STANJE VEGETACIJE UNIVERZITETSKOG PARKA U NOVOM SADU.....	60
BIOLOŠKA I INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA	
PRISUSTVO LISNE BUBE AMBROZIJE <i>Ophraella communa</i> (Coleoptera: Chrysomelidae) U SRBIJI	62
<i>Ophraella communa</i> – AMBROZIJIN LISTOJED, PRVI NALAZ I RASPROSTRANJENOST U REPUBLICI SRPSKOJ.....	62
ZNAČAJ I BROJNOST PARAZITOIDA INVAZIVNIH BRUHINA (Coleoptera: Chrysomelidae; Bruchinae) LEGUMINOZA STABLAŠICA U REPUBLICI SRBIJI.....	63
NOVI NALAZI ENTOMOPATOGENIH NEMATODA U SRBIJI I REPUBLICI SRPSKOJ	64
ETARSKA ULJA I HIDROLATI KAO INHIBITORI RAZVOJA PROUZROKOVAČA FUZARIOZNE TRULEŽI JABUKE.....	64
PRIMENA SMEŠE MLEČNO-KISELINSKIH I FOTOTROFNIH BAKTERIJA I KVASACA U SUZBIJANJU PATOGENA PARADAJZA I PAPRIKE	65
ANTIFUNGALNI EFEKAT HITOSANA PREMA <i>Talaromyces minioluteus</i> IN VITRO.....	66
ANTAGONISTIČKA AKTIVNOST BAKTERIJSKIH IZOLATA RODA <i>Bacillus</i> PREMA <i>Botrytis cinerea</i>	67
OSETLJIVOST IMAGA PIRINČANOG ŽIŠKA NA EKSTREMNE TEMPERATURE.....	68
EFEKAT PRIMENE SOJEVA <i>Bacillus</i> sp. NA OTPORNOST BILJAKA PARADAJZA PREMA <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>tomato</i>	69
ZAKOROVLJENOST KUKURUZA U EKSTENZIVNOM, KONVENCIONALNOM I ODRŽIVOM SISTEMU GAJENJA	70
PRIMENA PESTICIDA - EFEKTI I PROBLEMI	
OSETLJIVOST IZOLATA <i>Colletotrichum acutatum</i> NA TEBUKONAZOL, FLUDIOKSONIL, PROHLORAZ I TIOFANAT-METIL IN VITRO	71
EFEKTI RAZLIČITIH FUNGICIDA U SUZBIJANJU PROUZROKOVAČA PEPELNICE	

JABUKE (<i>Podosphaera leucotricha</i>).....	72
TOKSIČNOST RAZLIČITIH JEDINJENJA BAKRA NA PORAST MICELIJE <i>Cercospora beticola</i>	73
MOGUĆNOST PRIMENE INSEKTICIDA ZA SUZBIJANJE KRVAVE VAŠI (<i>Eriosoma lanigerum</i>) NA JABUCI.....	73
PELARGONIJSKA KISELINA – NOVI HERBICID NA NAŠEM TRŽIŠTU.....	74
UTICAJ PENDIMETALINA NA ZASTUPLJENOST MIKROBNIH POPULACIJA U ZEMLJIŠTU	75
ODREĐIVANJE OSTATAKA PESTICIDA U PLODOVIMA MALINE LC-MS/MS TEHNIKOM	76

PROJEKTI

INSIGHTS INTO THE MICROBIOME OF CROWN GALL TUMORS ON DIFFERENT PLANTS IN SERBIA – MICROS.....	77
BEST4SOIL - EVROPSKI PROJEKAT ZA UNAPREĐENJE ZDRAVLJA ZEMLJIŠTA.....	77
REZULTATI ISTRAŽIVANJA O PONAŠANJU KORISNIKA SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA U REPUBLICI SRBIJI.....	78

ORGANIZACIJU XVI SIMPOZIJUMA O ZAŠTITI BILJA POMOGLI SU:

Pomažući članovi I kategorije:

GALENIKA – FITOFARMACIJA
 AGROMARKET
 AGROSAVA
 NUFARM GmbH & Co KG

Pomažući članovi II kategorije:

BAYER D.O.O.

Pomažući članovi III kategorije:

SYNGENTA AGRO DOO
 EKO-SAN
 DELTA AGRAR
 AGROARM
 HI ŽUPA DOO

Horizont 2020 programa je održavanje, poboljšanje ili ponovo uspostavljanje zdravlja poljoprivrednog zemljišta u Evropi koje se ostvaruje kroz unapređenje suzbijanja biljnih patogena i nematoda u zemljištu. Projekat predstavlja direktan transfer saznanja o zdravlju zemljišta iz nauke u praksu. Realizuje se u 20 evropskih zemalja: Austrija, Bugarska, Kipar, Češka Republika, Danska, Estonija, Francuska, Nemačka, Mađarska, Irska, Italija, Letonija, Litvanija, Holandija, Poljska, Srbija, Slovačka, Španija, Švajcarska i Velika Britanija.

U okviru ovog projekta u Evropi nastaje mreža koja promovira upotrebu komposta, zelenišnog đubriva/pokrovnih useva, anaerobne dezinfestacije i (bio)solarizacije zemljišta kao četiri održive mere za unapređenje zdravlja zemljišta i suzbijanje zemljišnih patogena i nematoda. Mreža preko vebajta (www.best4soil.eu) sa lako razumljivim informacijama i preporukama u vidu video-uputstava i informacionih listova, bloga, pričaonice, regionalnih radionica, sastanaka i drugih okupljanja interaktivno povezuje poljoprivredne proizvođače, savetodavce, nastavnike i istraživače u 20 evropskih zemalja. Projekat stvara i lokalne zajednice prakse (CoP) koje se bave specifičnim regionalnim pitanjima zdravlja zemljišta, a koje se povezuju preko Best4Soil mreže. Uz to, mreža Best4Soil obezbeđuje slobodan pristup bazama podataka sa informacijama o seriji patogena i nematoda koji napadaju povrtarske, ratarske i pokrovne useve, na osnovu kojih proizvođači mogu da dizajniraju odgovarajući plodored i primene inovativnu strategiju suzbijanja. Svi sadržaji mreže (vebsajt, baze podataka, video uputstva i informacioni listovi) dostupni su potpuno besplatno na 20 evropskih jezika, uključujući i srpski.

Za optimalno zdravlje zemljišta Best4Soil predlaže tri grupe mera koje obuhvataju: optimizaciju plodoreda (specifično, u skladu sa potrebama individualnog proizvođača i uz pomoć Best4Soil alata), mere koje imaju preventivni karakter (primena komposta, pokrovnih useva, zelenišnih đubriva i drugih organskih dodataka) kao i korektivne mere koje sprečavaju širenje bolesti nakon njihove pojave ((bio)solarizacija i anaerobna dezinfestacija zemljišta (ASD), upotreba biokontrolnih agenasa). Projektom su angažovani i lokalni moderatori da u praksi kreiraju mrežu sa aktivnim zajednicama prakse i prikupljaju povratne informacije.

Svi zainteresovani koji žele da se uključe u realizaciju projekta, ili da saznaju više, odgovore mogu potražiti elektronskim putem na adresi (info@best4soil.eu), ili se direktno obratiti moderatoru za Srbiju, dr Brankici Tanović na e-mail adresu (brankica.tanovic@pestring.org.rs)

REZULTATI ISTRAŽIVANJA O PONAŠANJU KORISNIKA SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA U REPUBLICI SRBIJI

Goran Malidža¹, Snežana Savčić-Petrić², Uroš Delić³

¹Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad; ²Uprava za zaštitu bilja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Beograd; ³Fondacija Ana i Vlade Divac, Beograd
goran.malidza@ifvcns.ns.ac.rs

Istraživanje je podstaknuto pretpostavkom da korisnici sredstava za zaštitu bilja (SZB) u Srbiji nisu dovoljno upoznati sa propisima i obučeni za efikasnu i bezbednu primenu SZB. Cilj istraživanja je bio da se dobiju odgovori na odabrana pitanja na osnovu kojih bi se mogli proceniti obučenosť i ponašanje korisnika, odnosno da li je primena SZB u skladu sa propisima kod korisnika koji se snabdevaju SZB u poljoprivrednim apotekama.

Zahvaljujući inicijativi i podršci Fondacije Ana i Vlade Divac, na teritoriji Republike Srbije organizovano je anketiranje korisnika SZB o poznavanju propisa i ponašanju u vezi sa upotrebom SZB. Anketiranju je prethodila obuka anketara, a upitnik je dizajniran da ispita stavove ispitanika o ponašanju pri odabiru, primeni, skladištenju, upotrebi lične zaštitne

opreme, poznavanju propisa u ovoj oblasti, upravljanju ambalažnim otpadom i drugim odabranim važnim aspektima u vezi sa korišćenjem SZB. Anketari su sprovedli istraživanje od 7-17. maja 2021. godine, tokom kojeg je metodom slučajnog i reprezentativnog uzorka intervjuisano 1030 poljoprivrednika, u 116 opština i 227 poljoprivrednih apoteka. Odgovori na pitanja iz upitnika grupisani su u logične celine, analizirani i prikazani za teritoriju Republike Srbije, urađena je segmentacija rezultata ukupnog uzorka po regionima, polu, godinama starosti i nivou obrazovanja.

Istraživanjem su najviše obuhvaćena gazdinstva kod kojih je veličina obradive površine do 10 ha (71,8% za celu Srbiju), a najzastupljeniji su bili ispitanici stariji od 50 godina (58,7%), sa srednjom stručnom spremom (74,7%). Poljoprivredne apoteke su glavni snabdevač SZB (96,2%), a većina ispitanika odlučuje u odabiru SZB (83,8%). Pre kupovine 91,5% ispitanika se konsultuje sa stručnim licima, a najkorisnije savete za odabir SZB dobijaju od apotekara (67,4%), savetodavaca (18,9%), predstavnika proizvođača SZB (7,5%), a najmanje preko interneta, TV emisija i štampe (2,3%). Većina ispitanika primenjuje SZB prema uputstvu (85,7%), a evidenciju o vrstama i količinama SZB koje skladišti i upotrebljava vodi 75,7% ispitanika. Veliki procenat korisnika SZB ne koristi ličnu zaštitnu opremu (4,6%), dok kompletnu ličnu zaštitnu opremu koristi samo 21,3% ispitanika. Oko 6% ispitanika je kupovalo ilegalna SZB, a glavni razlozi su bili veće poverenje (56,6%), povoljnija cena (25,3%) i preporuka (13,1%). Od ukupnog broja ispitanika, samo 15,6% skladišti SZB u posebnoj prostoriji za ovu namenu, čak 24,2% ispitanika ne ispira ambalažu SZB. Zabrinjavajuće je ponašanje u vezi sa upravljanjem ambalažnim otpadom SZB, pri čemu 50% ispitanika ambalažu odlaže u komunalni otpad, 37,4% je uništava spaljivanjem, 3,3% je odlaže na polju, a samo 9,3% odlaže na posebno mesto do preuzimanja od firme za prikupljanje ambalaže. Prskalicu ili orošivač poseduje 95,7% ispitanika, pri čemu njihovu kalibraciju pre primene SZB obavlja 38%. Neki članovi Zakona o sredstvima za zaštitu bilja („Sl. glasnik RS”, br. 41/09 i 17/19) stupaju na snagu 1. januara 2022. godine. Od posebnog značaja su odredbe koje se odnose na kontrolu ispravnosti uređaja za primenu SZB, a čak 82% ispitanika nije upoznato sa ovim. Samo 27,4% ispitanika poznaje Zakon o sredstvima za zaštitu bilja. Od ukupnog broja ispitanika, 57% je mišljenja da im obuka o SZB nije potrebna, 22,2% da je potrebna, 14,5% da im je potrebna, ali ne mogu za to odvojiti vreme ili ne znaju kome da se obrate (6,2%). Većina ispitanika (40,6%) smatra da bi savetodavci PSSS trebalo da budu edukatori korisnika SZB, zatim predstavnici proizvođača SZB (23,2%), apotekari (22,3%), prosvetni i naučni radnici (11,4%). Obuka korisnika SZB je od velike važnosti i u skladu sa Zakonom o sredstvima za zaštitu bilja biće obavezna od 1. januara 2022. godine, pri čemu je o ovom upoznat mali procenat ispitanika (11,6%). Svega 37,7% ispitanika ovog istraživanja podržava da u Srbiji važe isti propisi o sredstvima za zaštitu bilja kao što su u EU, 30,3% je protiv, a 32% ne zna koji su to propisi.

Dobijeni rezultati pokazuju da korisnici SZB u Srbiji (1) nisu dovoljno upoznati sa propisima i obučeni za efikasnu i bezbednu primenu SZB, (2) da se SZB u velikoj meri ne primenjuju u skladu sa propisima, (3) da je visok rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu, (4) da je potrebno uvođenje sistema permanentnih obuka, periodične provere znanja i sertifikacije korisnika SZB, (5) da je potrebno uvođenje sistema kontrole ispravnosti uređaja za primenu SZB i (6) da je za primenu obavezno poznavanje i poštovanje zakonske regulative i vođenje evidencije o primeni SZB.
